

HANKESUUNNITELMA

Toimintaympäristö

Turun kaupungissa työllisyysasioiden yhteisvastuullisesta hoitamisesta on pitkä kokemus. Turussa on laaja toimijoiden verkosto, johon kuuluvat kunnallisten toimijoiden ohella työhallinto, Kansaneläkelaitos, Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä sekä lukuisat kolmannen sektorin toimijat, oppilaitokset ja yritykset (kuva 2). Kehittämistoimintaa työllisyyden edistämiseksi toteutetaan myös erilaisissa hankkeissa.

Työttömät V-S ELY työllisyyskatsaus 12/2011	TOIMIJAT	KUSTANNUKSET + RESURSSIT
0 päivää 12/2011 työttömiä 11 356 joista	TE-toimisto: Asiakassegmentit/palvelulinjat: 1. Suoraan työmarkkinoille suuntaavat. 2. Osaamisen kehittämisen kautta työmarkkinoille suuntaavat. 3. Työmarkkinoille kuntoutuvat. 4. Etuuden vuoksi asioivat - sosiaalisesti ja muuten työkyvyttömät SoTen rooli: moniammatillinen työ- ja toimintakyvyn arviointi, oikea status, oikea palvelu, oikea toimeentulo KELA Yritykset, 3. sektori, seurakunta	SoTe Perusterveydenhuolto Erikoissairaanhoido Sosiaalityö Toimeentulotuki Kuntoutumispalvelut
Erityisryhmät mm. mamut	n. 1600 Triangeli Ulkkomaalaistoimisto	
Alue-erot mm. Skanssi, Varissuo	Yhteispalvelupiste Monitori, Varissuon pilotti	
Rakennemuutos Telakka alle 500 pv	n. 1 500 Tyyppi ja Trooli infoissa 150, joista työllistyi kaupungille 46 henkilöä. Kaupunki jatkaa Troolin kanssa yhteistyötä. Paketti	
Nuoret alle 25 v *	1 367 Työelämäkuntoutuksen nuorten toiminta, toimenpiteissä 400 asiakasta. TYP-yhteistyö nuorten tiimit Fendari, nuorten paja, etsivä nuorisotyö / Nuorisotoimi, toimenpiteissä 100 asiakasta	
yli 50-vuotiaat	3 737 TYP-yhteistyö 3. palvelulinjalla, Kaupungilla päävastuu 4. palvelulinja, TE-toimisto 1 ja 2. palvelulinja. Aikuissosiaalityö ja perusterveydenhuolto (työkykyarviot, terveystarkastukset, eläkeselvitykset, toimeentulo ja sosiaalinen, ammatillinen sekä lääkinällinen kuntoutus)	
Pitkäaikaistyöttömät *, joihin sisältyy vaikeasti työllistyvät* (ns. Kela-lista)	3 244 SoTen eri tulosalueet Roolit 2 503 TYP-yhteistyö 3. palvelulinjalla, Kaupungilla päävastuu 4. palvelulinja, TE-toimisto 1 ja 2. palvelulinja. Aikuissosiaalityö ja perusterveydenhuolto (työkykyarviot, TYP (50% kaupungin toimintaa), toimenpiteissä n. 1 200 asiakasta joista Työelämäkuntoutuksen työkeskuksen toimenpiteissä n. 400	Kaupungin työllisyysmääräraha (sis. valtionosuus) n. 5,4 miljoonaa euroa v. 2012 Kelan työmarkkinatuen kuntaosuus n. 7,5 miljoonaa euroa v. 2012.
Yli 1 000 päivää		

Nuoret alle 25-vuotiaat, yli 50-vuotiaat, pitkäaikaistyöttömät ja vaikeasti työllistyvät työttömät sisältyvät työttömien kokonaismäärään 11 356
Tähdellä * merkityt, ks. kohdasta Määritelmät (Lähde Varsinais-Suomen työllisyyskatsaus 12/2012 taulu 6 Työttömyyden rakennetietoja Varsinais-Suomen seutukunnissa)
Troolin telakka-asiakaskunnassa oli lomautusuhan alla olevia, lomautettuja, ansiosidonnaisella olevia ja työttömiä. Tästä määrästä (n. 1 500) valui työttömiä yli 500 päivän työttömyyteen jo huhtikuussa 2011. Työelämäkuntoutuksen budjettiin ei ole varattu tälle koderihmälle erillistä määrärahaa v. 2012

Turun työllisyyden hoidon toimintaympäristöstä nouseva keskeinen haaste on alueellinen eriarvoisuus. Siihen vaikuttavia osatekijöitä ovat korkea työttömyysaste ja maahanmuuttajien merkittävä osuus työttömistä, rakennetyöttömyys ja kumuloitunut huono-osaisuus. Tästä lähtökohdasta keskeinen kehittämistarve on palvelujärjestelmän tarjoaman tuen vahvistaminen alueellisen eriarvoisuuden poistamiseksi.

Kokeilun tavoitteet ja keskeinen sisältö

Tavoitteet

Hankkeen suunnittelun lähtökohtana on ollut Turun alueen työllisyyden hoidon toimintaympäristö ja siitä nousevat haasteet. Kokeilun keskeisenä tavoitteena on kehittää uudenlainen monistettavissa ja siirrettävissä oleva, asiakaslähtöinen toimintamalli ratkaisemaan pitkittyvän työttömyyden ja työttömyyden ylisukupolvisen periytymisen ongelma yhteistyön avulla. Työttömän yksilölliset tarpeet ja elämäntilanne sekä asiakkaan tarvitsemien palveluiden tarjoaminen koordinoitusti yhdestä toimipisteestä ovat toimintamallin lähtökohdat. Kehitystyön tuloksena syntyy toimintamalli monitoimijaiselle yhteistyölle, jonka avulla jokaiselle asiakkaalle voidaan taata "Varissuo-takuu" eli yksilökohtaisia tarpeita vastaava palvelukonsepti.

Toiminnan tavoitteena on myös hyödyntää mahdollisimman hyvin tarjolla olevat peruspalvelut sekä kehittää niitä tukemaan pitkäkestoisia toimijarajat ylittäviä asiakasprosesseja. Lisäksi tavoitteena on luoda uusia innovatiivisia asiakaslähtöisiä palveluita ja toimintamalleja. Turussa jo pitkään toimineen työvoiman palvelukeskuksen toiminnan edelleen kehittäminen kuntakokeilun yhteydessä ja saatujen kokemusten pohjalta on yksi kokeilun tavoitteista. Kokeilun myötä toimintatapoja voidaan sopeuttaa TE-toimiston muuttuvaan toimintaan.

Tarvittavat palvelut tuotetaan yhteistyössä kunnan peruspalveluiden, Kelan, TE-toimiston, Turun seudun kehittämiskeskuksen, Turun yrittäjät Ry:n, kolmannen sektorin, Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän sekä alueen yrittäjien kanssa. Ostopalveluhankintojen tai muun yhteistyön kautta myös muut toimijat, kuten määräaikaisten hankkeet, ovat mukana toiminnassa. Hankkeen kautta pilotoidaan hallitusohjelman mukaisesti toimintamallia, jossa koordinaatio ja prosessivastuu pilottiin osallistuvien työttömien työllistymismahdollisuuksien parantamisesta ja työllistymisestä on kunnalla yhteistyössä muiden keskeisten toimijoiden kanssa.

Hanke tähtää kaikkien palveluun osallistuvien työllistyvyydedellytysten selkeään vahvistumiseen sekä asiakkaiden työllistymiseen. Kohdentamalla toimijoiden resurssit, laaja asiakaspinta ja monipuolinen osaaminen yhdelle pilottialueelle kerrallaan voidaan kohentaa merkittävästi alueen työllisyystilannetta ja asukkaiden hyvinvointia. Varissuon pilottialueella kehitettävä toimintamalli on monistettavissa ja siirrettävissä muihin kaupunginosaan. Hankkeella pyritään vastaamaan mahdollisimman hyvin keskeisiin alueellisiin haasteisiin niin, että kokemukset ovat hyödynnettävissä myös laajemmassa kehittämistyössä valtakunnallisesti.

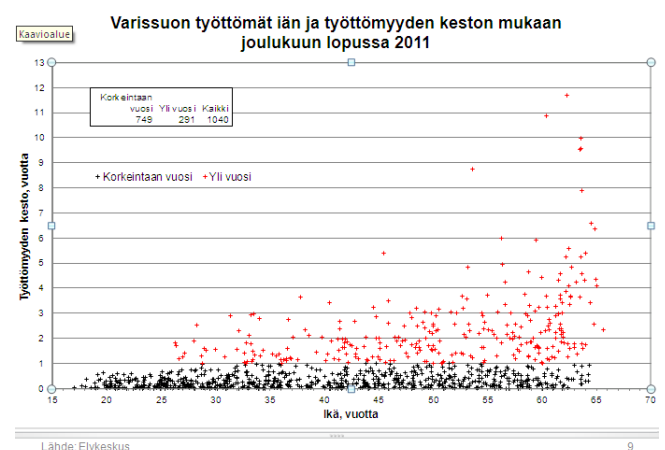
Kohderyhmä

Hankkeen kohderyhmänä ovat pitkään työttömänä olleet henkilöt, jotka ovat vaarassa syrjäytyä. Valtakunnallisen kuntakokeilun luonteen mukaisesti hankkeen erityisenä painopisteenä ovat yli 500 päivää työttömänä olleet. Tärkeää on myös kehittää toimia, joilla voidaan ehkäistä työttömyyden pidentyminen.

Turkulaiselle työttömyydelle ominaista ovat suuret alueelliset erot kaupungin sisällä sekä maahanmuuttajien/muunkielisten suuri määrä. Joulukuussa 2011 työttömyysaste Turussa oli 12,9 % eli 11 356 henkeä koko maan työttömyysasteen ollessa 9,6 %. Yli sadan hengen työvoiman pienalueista korkeimman, Varissuon 26,9 %, ja matalimman, Papinsaaren 1,0 %, työttömyysasteiden erotus oli 2011 joulukuussa 25,9 %. Henkilömäärinä tämä tarkoitti 1040 henkilöä, joista yli vuoden työttöminä olleita oli 291. Myös läheisten Lausteen ja Halisten alueiden työttömyysasteet olivat yli 20 prosenttia.

Muunkielisten määrä kasvoi vuonna 2011 edelleen varsin nopeasti ja oli Turun väestötietojärjestelmän ennakkotietojen mukaan joulukuun 2011 lopussa noin 14 330 eli 8,0 % koko väestöstä. Muiden kuin suomen- tai ruotsinkielisten työttömien työnhakijoiden osuus Turun työttömistä oli 2011 syyskuussa 18 prosenttia (noin 1400 hlöä), mutta kaupungin sisällä näkyy keskittymää tietyille alueille. Varissuolla muunkielisten osuus työttömistä oli vuoden lopussa 51 prosenttia. Suurimmat muunkielisten ryhmät olivat äidinkielen mukaan venäjä, arabia, kurdi, albania ja somalia. Ulkomaalaisten osuus kaupungin työttömistä oli 14 prosenttia, suurimpina ryhminä Venäjä, Irak, Viro, Iran ja Somalia.

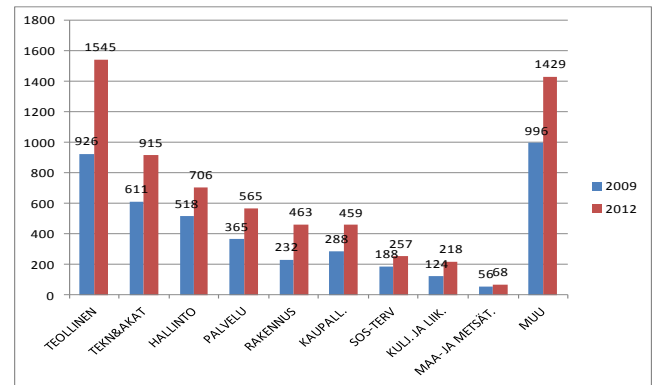
Tilasto Varissuon työttömistä iän ja työttömyyden keston mukaan osoittaa, että yli vuoden kestoisen työttömyys kasvaa vanhimmissa ikäluokissa (taulukko 1). Koko kaupungissa yli 500 päivää työttömyysetuutta saaneiden listalla yli 50-vuotiaita on kuukausittain lähes puolet. Lisäksi listan analysointi on vahvistanut eri tutkimusten ja kyselyjen tuloksia, joiden mukaan sosiaali- ja terveystoimen palveluiden tarve kumuloiduu vanhimmissa työttömien ikäryhmissä. Valuma listalle on noin 100 - 150 henkilöä kuukaudessa. Koska kokonaisluku pysyy suhteellisen samana, on oletettavaa, että monet henkilöt siirtyvät toimenpiteiltä takaisin listalle ja/tai kiertävät toimenpiteeltä toiselle. Tämän asiakasjoukon segmentointiin ei ole tällä hetkellä käyttökelpoisia työkaluja.

Koko kaupungissa pitkäaikaistyöttömien eli yli vuoden yhtämittaisesti työttömänä olleiden määrä Turussa oli 3 244 joulukuun lopussa 2011. Heistä vaikeasti työllistyviä, yli 500 päivää työttömyysetuutta saaneita, oli työmarkkinatuen kuntaosuuslistalla (ns. Kela-lista) 2503 henkilöä. Kunnan maksama työmarkkinatuen kuntaosuus oli 2011 n. 8,2 milj €. Nuorten osuus yli 500 -päiväisten listalla on hyvin pieni. Varissuolla alle 25-vuotiaiden työttömyysaste vuoden 2011 lopussa oli 22,7 % (112 hlöä).

Työttömyys korostuu matalimman koulutustason ryhmillä. Turun työttömistä korkeintaan perusasteen koulutus oli 35:llä, keskiasteen 44:llä ja korkea-asteen koulutus 21 prosentilla joulukuussa 2011. Suurimmat rakennetyöttömyyden luvut ammattiryhmittäin Turussa ovat 2012 tammikuun tietojen perusteella sihteerij- ja toimistotyössä, talonrakennusalalla sekä konepaja-ammattiryhmissä (taulukko 2). Kaikkein suurin työttömyys on luokassa ”ilman ammattia olevat”, joista osa on ammatinvaihtajia.

Rakennetyöttömyys ammatin mukaan, Turku tammikuu 2012

Juha Pusila. Varsinais-Suomen Ely – keskus 5.3.2012

Kokeilun sisältö

Hankkeen keskeisenä ajatuksena on kehittää Turun alueella toimivien työllisyyden hoitoon osallistuvien toimijoiden yhteistyötä vastaamaan paremmin ja tuloksellisemmin työttömien työllistymiseen ja hyvinvointiin liittyviin tarpeisiin. Tämä onnistuu koordinoimalla olemassa olevia toimintoja joustavammaksi ja työttömän näkökulmasta saumattomaksi palvelukokonaisuudeksi. Varissuo-takuun ydinajatus on kehittää ja pilotoida uusi asiakaslähtöinen palveluohjauksen malli, joka yhdistää monipuoliseksi palveluverkoksi työelämävalmiuksien ja työllistymisen kannalta olennaiset toimijat ja palvelut pilottialueella.

Työttömyyden kestoa olennaisempaa on tunnistaa jokaisen asiakkaan palvelutarve, johon vastataan tarjoamalla tukea portaittain sekä seuraamalla edistymistä aktiivisesti. Keveimmillään tuki voi olla esimerkiksi sähköisten kanavien kautta toteutettavaa palveluohjausta ja neuvontaa. Pääsääntöisesti tarpeen on matalan kynnyksen henkilökohtainen ohjaus ja neuvonta. Henkilökohtaisempaa työllistymisen tai työelämävalmiuksien tukea tarvitseville rakennetaan yhdessä yksilöllinen palvelupolku. Pilottitoiminnan kautta on mahdollisuus myös intensiiviseen ja pitkäkestoiseen henkilökohtaiseen tukeen myös toimenpiteiden ajan. Tuen tarpeen eri portaisiin rakennetaan kokeilun aikana uudenlaisia toimintatapoja.

Asiakastasolla toivotun muutoksen aikaansaamisessa olennainen onnistumisen tekijä on palveluiden hyvä saavutettavuus omalla asuinalueella. Välimatka palveluiden luo on tunnistettu yhdeksi keskeiseksi kynnyskysymykseksi palveluiden käytölle ja avun hakemiselle niillä Turun asuinalueilla, joilla työllisyysaste on korkea. Tähän ongelmaan hanke vastaa yhdistämällä samaan toimipisteeseen kunnalliset sosiaali- ja terveyspalvelut, TE-toimiston ja Kelan palvelut sekä työvoiman palvelukeskuksen. Koordinaatio-sateenvarjon alle kytketään myös kunnan muut peruspalvelut, kolmannen sektorin palvelut, seurakuntayhtymän palvelut sekä ostopalveluperiaatteella toteutettavat muiden toimijoiden tarjoamat palvelut. Palvelumallin kokeilussa ovat kiinteästi mukana Turun seudun kehittämiskeskus (TSeK) sekä Turun Yrittäjät ry, jotka tuovat viranomaisyhteistyöhön uudenlaisen elinkeinoelämän näkemyksen. Yhteistyötä tehdään muun muassa TSeK:n Alkavien yritysten palveluiden kanssa yrittäjyyden edistämiseksi sekä tuomalla yrittäjäosaaminen yhdeksi asiakasohjaajien työvälineeksi.

Turku on ollut Suomessa edelläkävijä Työvoiman palvelukeskuksen toiminnassa. Pitkän kokemuksen myötä on oikea aika jatkokehittää TYP-toimintaa siten, että kehittämisen tarpeet tunnistetaan alueellisen työn kautta. Varissuon kokemusten pohjalta toimintaa voidaan levittää esim. satelliitteina muualle. Kokeilun kautta jo pitkään toiminutta TYP-työtä viedään joustavalla työmallilla asiakkaan lähelle.

Yllä mainittujen toimijoiden palveluista muodostuvasta palvelukokonaisuudesta valitaan kunkin asiakkaan tarpeiden mukaiset toimenpiteet. Lähtökohtana toimintojen koordinoinnissa on pitkäkestoisten ja joustavien asiakaslähtöisten palveluprosessien luominen. Olemassa olevia palveluita täydennetään hankkeen aikana kehitettävien innovatiivisten ostopalveluin tai normaalipalveluita kehittämällä. Varissuo-takuuseen sisältyviä toimintamalleja ja palveluita kehitettäessä tarkastellaan ja kehitetään systemaattisesti sekä asiakkaan ohjautumista palveluihin että työelämään valmentavia palveluprosesseja. Lisäksi luodaan toimintamalleja tukemaan työelämään kiinnittymistä. Kehittämistyön osa-alueet ja esimerkkejä kehitettävistä palveluista on esitelty kuvassa 3. Koko yhteistyömallin kehittämiseksi tarjotaan riittävä tuki muun muassa tarkastelemalla ja kuvaamalla asiakaslähtöisiä prosesseja yli toimijarajojen, selvittämällä ja sopimalla toimijoiden rooleista ja

vastuista sekä kytkemällä kuntakokeilun kokemukset laajempaan kaupunkitasoiseen työllisyyden hoidon suunnitteluun.

<p>VARISSUO-TAKUU</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Portaattainen tuki asiakkaalle ➤ Palveluiden koordinaatio yhdessä toimipisteessä ➤ Monitoimijainen palvelupiste; sosiaali- ja terveystoimi, TE-toimisto, Kela, TYP ➤ Muut palvelut saatavissa alueelta yhden luukun periaatteella ➤ TYP-toiminnan alueellisen toimintatavan kehittäminen ➤ Tuki Varissuon sosiaali- ja terveysasemien yhdistymisprosessille ➤ Innovatiivisten asiakaslähtöisten toimintatapojen ja palveluiden kehittäminen sekä ostopalveluiden hankkiminen 	<p>ASIAKKAAN OHJAUTUMISPROSESSI</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Uudet yhteistyötahojen perustoimintaan kytkeytyvät ohjausmallit ja työelämäsuuntautunut työote ➤ Etsivän työn uudet toimintatavat (etsivä nuorisotyö ja toimintatavan soveltaminen muihin ikäryhmiin) ➤ Rekisteritietojen hyödyntäminen ohjautumisessa
	<p>TYÖELÄMÄÄN VALMENTAVA PALVELUPROSESSI</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Normaalipalveluiden kehittäminen asiakaslähtöisemmiksi ➤ Mallien kehittäminen tuen eri portaille (esim. matalan kynnyksen neuvontapalvelut omakielisesti ja henkilökohtainen valmentaja/tukihenkilö asiakkuuden ajan) ➤ Terveystarkastusten ja työkykyarvioiden prosessimallit ja puitesopimukset ➤ Osaamisvajeiden tunnistaminen ja koulutuksen uudet muodot ➤ Uudet palvelut elämänhallintaa ja toimintakykyä tukemaan
	<p>TYÖELÄMÄÄN KIINNITTYMISTÄ TUKEVA PROSESSI</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Tsekin ja Turun Yrittäjät ry:n kanssa kehitettävät mallit työvoiman kysynnän herättämiselle ➤ Mallit yrittäjyydetiedon ja halukkuuden vahvistamiselle ➤ Kielikoulutus osana työelämää

Kehitettävässä yhteistyömallissa palveluiden hyvä saavutettavuus yhdistyy palvelukulttuurin muutokseen itse palveluissa entistä vahvemmin asiakaslähtöiseksi ja toimijoiden väliset raja-aidat madaltavaksi toimintatavaksi. Tässä työssä sovelletaan moderneja asiakaslähtöisen palvelumuotoilun ja avoimien innovaatiokonseptien periaatteita. Työtön henkilö nähdään lähtökohtaisesti oman asiansa asiantuntijana ja resursina palveluiden tuottamiselle. Asiakkaan voimavarat tunnistetaan ja hyödynnetään palveluiden suunnittelussa ja toteuttamisessa. Niin asiakkaalla kuin palveluiden tarjoajallakin on vastuu yhdessä laadittujen suunnitelmien toteutumisesta. Keskeisten mukana olevien organisaatioiden näkökulmasta yhteistyöhön pohjautuvan toimintamallin luominen tarkoittaa palveluiden kehittämiseen, organisoimiseen, tarjoamiseen ja johtamiseen liittyvien prosessien kehittämistä. Kriittinen kysymys on yhteistoiminnan edellyttämien muutosten aikaansaaminen organisaatioiden ja niiden henkilöstön asenteissa. Asiakkaan tarpeiden asettaminen lähtötilanteeksi toimijakohtaisen tarkastelun sijaan on edellytys uuden yhteistyömallin syntymiselle. Asiakkuuden kannalta kyse on asiakaslähtöisen kokemuksen muokkaamisesta saumattomaksi palveluprosessiksi.

Työttömien palvelutarpeiden selvittämisestä, tuen tarjoamisesta ja yksilöllisen palvelupolun koordinoinnista vastaa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa kokeiluhankkeen ajaksi perustettava palvelupiste projektityöntekijöineen. Kehitettävä yhteistyömalli takaa toiminnan koordinaation koko työttömän asiakkuuden ajan. Palvelupiste toimii jatkuvassa ja joustavassa vuorovaikutuksessa toimintaan sitoutuneen laajan toimijajoukon kanssa. Asiakas- ja verkostotyön lisäksi projektityöntekijät ovat aktiivisia toimintamallien kehittäjiä. Hankkeen kautta tarjotaan toimijoille tuki asiakaslähtöisten prosessien kehittämiseksi. Tähän sisältyy saumattomasti toimivien ja tämän kohderyhmän osalta työelämäsuuntautuneiden sosiaalityön ja perusterveydenhuollon palveluiden kehittäminen ja TYP-toiminnan alueellisen toimintatavan luominen.

Selkeästi sovittavien toimintatapojen ja niitä tukevan päätöksenteon kautta yhteistyörakenne elää myös kokeiluvaiheen jälkeen. Yhteistyön kehittämisessä huomioidaan erityisesti suurten kaupunkien työllisyyden hoidon olosuhteet, joihin kehitettävä toimintamalli on jatkossa siirrettävissä.

Kokeilun eteneminen

Alueellinen kuntakokeilu käynnistetään syksyllä 2012 luomalla hanke- ja yhteistyörakenteet Varissuon pilotialueelle. Kehitettävää yhteistyömallia pilotoidaan vuosien 2013-2014 ajan niin että toimintamalli on levitettävissä syksyllä 2014. Kokeilun viimeisen toimintavuoden aikana toimintamalli viimeistellään ja sen levittämistä muille potentiaalisille alueille tuetaan. Samalla valmistellaan toiminnan vakinaistamista Turussa. Kokeiluvaihe päättyy vuoden 2015 loppuun.

Alla kuntakokeilun etenemistä kuvaava vaiheistus aikatauluineen.

	2012	2013	2014	2015
Kokeilun käynnistäminen ja yhteistyömallin kehittäminen				
Pilotointi Varissuolla				
Mallin valmistuminen ja levittäminen				
Kokeiluvaiheen päättäminen				

Tulokset ja vaikuttavuus

Kuntakokeilun tuloksena syntyy toimintamalli, joka vastaa erityisesti suurten kaupunkien kohtaamiin haasteisiin asukkaiden hyvinvoinnin ja työllisyyden edistämisessä. Hankkeen vaikuttavuus syntyy seuraavista osatekijöistä:

- Vastaa paikallisiin haasteisiin tarjoamalla palvelut alueilla
 - Jokaiselle asiakkaalle toteutetaan Varissuo-takuu
 - Keskittämällä toimenpiteet saavutetaan alueellista vaikuttavuutta
 - Suuren kaupungin työttömyyden ongelmat saadaan haltuun ratkaisemalla ongelmat alue kerrallaan.
 - Varissuon kokemusten pohjalta kehitetään yleisesti hyödynnettävissä oleva alueellisen yhteistyön malli.
- Toteutetaan laajana yhteistyönä
 - Samaan palvelupisteeseen yhdistetään keskeiset toimijat (monipuolinen osaaminen, resurssit, laaja kosketuspinta asiakkaisiin)
 - Mukaan otetaan uudella tavalla Turun yrittäjät ry ja Turun seudun kehittämiskeskus
- Kehitetään asiakaslähtöisesti
 - Asiakkaan koko työllistymispolku koordinoidaan yhdistä pisteestä tarvelähtöisesti
 - Innovatiiviset asiakaslähtöiset toimintamallit luodaan kehittämällä normaalityötoimintoja sekä uusia palveluja
 - Vastataan kokeilun kautta työhallinnon palvelulinjauudistukseen
 - Kehitetään TYP-toimintaa osana kokeilua
 - Kehitetään Varissuon sosiaali- ja terveysaseman yhteistoiminnan mallia tukemaan työllistymistä

Kumppanuus

Turun kuntakokeiluhanketta on valmisteltu laajassa yhteistyössä paikallisten työllisyyden edistämiseen ja asukkaiden hyvinvointiin liittyvien toimijoiden kanssa. Hankehakua varten perustettiin työryhmä, jossa oli edustettuna Turun kaupungin osalta palvelutoimen eri sektorit sekä kasvatus- ja opetustoimi. Elinkeinoelämän näkökulmaa vahvistivat Turun seudun kehittämiskeskuksen edustus sekä Turun Yrittäjät ry:n edustus työryhmässä. Muita keskeisiä toimijoita hankkeen valmistelutyöryhmässä olivat Turun Työ- ja elinkeinotoimisto, Varsinais-Suomen Ely-keskus ja Kansaneläkelaitoksen Turun vakuutuspiiri. Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä on ollut osallisena hankkeen valmistelussa ja on valmis yhteistyöhön mikäli rahoitus saadaan. Lisäksi laaja joukko kolmannen sektorin ja yksityissektorin toimijoita on valmistelutyöryhmässä mukana olleiden tahojen pitkäaikaisia yhteistyökumppaneita ja sitä kautta osana hankesuunnitelmaa.

Hankkeen hallinnointivastuussa on Turun kaupunki. Hanke toteutetaan laajan kumppanuus- ja yhteistyöverkoston kautta ja sen keskeinen tarkoitus on tiivistää ja selvittää eri toimijoiden yhteistyötä. Hanketta ohjaamaan nimetään ohjausryhmä mukaan sitoutuneiden toimijoiden edustajista. Ohjausryhmän toiminnan tarkoituksena on asiantuntijaroolista tukea ja ohjata toimintaa tavoitteenmukaiseen suuntaan ja edesauttaa kehitettävän toimintamallin vakiintumista. Ohjausryhmän tehtävänä on myös valvoa hankesuunnitelman tavoitteellista toteutusta ja taloudenhoitoa sekä tiedottaa hankkeesta sidosryhmilleen. Hankkeeseen palkattavan henkilöstön tehtävänä on käytännön tasolla ohjata toimintaa ja toteuttaa hankesuunnitelmaa sekä hoitaa hankehallinto.

Turun kaupungin osalta hankkeessa ovat mukana palvelutoimen eri sektorit sekä kasvatus- ja opetustoimi. Turun kaupunkiorganisaatiossa työllistämistoiminnan päävastuu on keskistetysti sosiaali- ja terveystoimen työelämäkuntoutus-yksiköllä, joka muodostuu työllistymispalveluyksiköstä sekä työkeskuksesta. Työelämäkuntoutusyksikkö hallinnoi työllisyysmäärärahaa, jolla pystytään palkkatukityöllistämään huomattava määrä työttömiä kaupungin eri hallintokuntiin. Työelämäkuntoutus-yksikkö työllistää ja lisää työelämävalmiuksia työvoiman palvelukeskustyöryhmässä.

Sosiaali- ja terveystoimen tarjoamien peruspalveluiden merkitys korostuu erityisesti heikosti työllistyvien toimintakyvyn ja työmarkkinavalmiuksien selvittämisessä ja niiden vahvistamisessa. Työttömyysrakenne on myös Turussa monin paikoin sellainen, että sosiaali- ja terveystoimen asiakkuudet ovat pitkälti yhteisiä. Näiden palveluiden saatavuus ja helppo saavutettavuus on merkittävä kysymys työttömyyden vähentämiseksi.

Kulttuuri- nuoriso ja liikuntatoimella on merkittävä rooli toimintakyvyn ja työelämävalmiuksien vahvistajana. Näkökulmana on laajasti ennaltaehkäisevä toiminta, mutta myös syvälle ongelmakohtiin pureutuvaa toimintaa, kuten esimerkiksi etsivä nuorisotyötä, toteutetaan menestyksekkäästi. Näiden palveluiden kytkeminen suoraan työttömyyden hoitoon avaa uusia mahdollisuuksia. Opetustoimen rooli työelämävalmiuksien kasvattajana on merkittävä ja sen hyödyntämistä voisi uusien toimintatapojen kautta entisestään laajentaa.

TE-toimisto on ollut kiinteästi mukana hankesuunnittelussa ja on toteutusvaiheessa keskeinen osa luotavaa yhteistyömallia. Yhteistyömallin kehittämisessä vastataan TE-toimiston toimintamuutoksiin. TE-hallinnon uudistamisen jälkeen Varsinais-Suomen TE-toimistoon yhdistyvät vuoden 2013 alussa nykyiset Turun, Raision, Kaarinan, Paimion, Salon, Uudenkaupungin, Laitilan, Loimaan ja Turunmaan TE-toimistot. Toimipaikkoja ei tässä vaiheessa lakkauteta. Varsinais-Suomen TE-toimiston asiakaspalvelu toteutetaan palvelulinjoilla, joiden lisäksi toimistoon perustetaan koko maakuntaa palvelevat keskitetyt asiakaspalvelut. TE-toimisto on sitoutunut yhteistyöhön ja pyydettyäessä toimittaa erillisen lausunnon hankehakemuksesta.

Kela haluaa palvella asiakkaitaan helposti, läheltä ja monikanavaisesti. Palvelun läheisyys merkitsee vaihtoehtoisia palvelukanavia ja laajaa palveluverkkoa, joista asiakas voi valita itselleen parhaiten sopivan. Palveluverkkoa tarkastellaan jatkuvasti asiakaskäyttämisen perusteella. Kela tarjoaa palveluja asiakkaille yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Kelan toimistoverkko voi muodostua yhteistyön perustaksi. Yhteistyöllä mahdollistuu kustannuksia säästään monipuolisemmat palvelut asiakaslähtöisesti.

Palvelun edelleen kehittämiseksi Kelassa on koettu tarpeelliseksi käynnistää Asiakkuudenhallinta-hanke, joka luo Kelan strategian pohjalta asiakkuusohjelman. Ohjelma toteuttaa Kelan visiota ja arvoja ja vastaa Kelan strategisiin tavoitteisiin. Tavoitteiden asettaminen edellyttää asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden tarpeiden tuntemista ja toiminnan kehittämistä niin, että ne vastaavat entistä paremmin asiakkaiden tarpeisiin tehokkaasti ja vaikuttavalla tavalla. Tulokortin näkökulmasta ” Asiakas ja yhteiskunnallinen vaikuttavuus” Kelan tahto on mm:

- Tuottaa asiakkaiden elämäntilanteisiin myönteisesti vaikuttavia ratkaisuja.
- Tehostaa asiakkaiden ohjausta palvelutarpeen mukaiseen palvelukanavaan.
- Tuoda lisäarvoa sosiaaliturvan kehittämiseen ja turvata kansalaisten työ- ja toimintakykyä.

Näistä syistä Kela tulee asettamaan palveluneuvojan Varissuon pisteeseen samanlaisella panoksella kuin Kela on Turussa onnistunutuneesti jo osallistunut TYP-toimintaan. Osallistumisesta saadaan arvokkaita kokemuksia myös koko Kelan palvelutoiminnan kehittämiseen.

Turku on toiminut valtakunnallisena edelläkävijänä jo pitkään toimineessa Kelan, TE-hallinnon ja Turun kaupungin toteuttamassa työvoiman palvelukeskusyhteistyössä (TYP). TYP:n tehtäviin kuuluu vaikeimmin työllistävien työelämävalmiuksien lisääminen ja työllistäminen. TE- toimiston palvelulinjajako on toteutettu Turussa siten, että Työvoiman palvelukeskuksen yhteisasiakkuuteen ohjataan tuetun työllistymisen eli kolmannen palvelulinjan asiakkaita. Kohderyhmän asiakkaat löytyvät osin Kela-listalta ja sitä käydään läpi tietosuojaan sallisissa rajoissa TE- toimiston ja työllistymispalveluyksikön virkailijoiden toimesta. Lisäksi asiakkaita tulee läheteellä pääasiassa sosiaalityön tulosalueelta. Nuoret hakeutuvat palveluihin myös ilman lähetettä matalan kynnyksen periaatteella. Neljännen palvelulinjan asiakkaiden (etuuksien vuoksi asioivat) sekä Kela-listan asiakasvarannon haltuunotto edellyttävät tiiviimpää yhteistyötä ja useamman toimijan mukanaoloa. Työvoiman palvelukeskuksen toiminnan jatkokehittäminen alueellisten kokemusten pohjalta on osa kuntakokeilua.

Turun seudun kehittämiskeskus ja Turun Yrittäjät ry ovat kokeilun kautta sitoutuneet uudella tavalla mukaan työllisyyttä vahvistavien toimintamallien kehittämiseen. Näiden toimijoiden rooli linkkinä elinkeinoelämään on aivan keskeinen. Kokeilun toteuttamisessa tehdään yhteistyötä kolmannen sektorin ja yksityisten toimijoiden kanssa innovatiivisten ostopalveluiden ja muiden toimintamallien kehittämisen kautta. Yhteistyöverkostoon kuuluvat luontevana osana myös alueella toimivat hankkeet.

Hanke kytkeytyy myös keskeisiin koko kaupungin työllisyyden parissa toimiviin hankkeisiin, joita ovat meriteollisuuden palvelupiste Trooli, keväällä 2014 päättyvä maahanmuuttajia avoimille työmarkkinoille työllistävä Triangeli-hanke sekä vuonna 2012 päättyvä maahanmuuttajien työelämävalmiuksia vahvistava Palohanke. Kokeiluluontoisesti toimii myös yhteispalvelupiste Monitori Skanssin kauppakeskuksessa.

Liitteenä ovat TE-toimiston ja ELY:n lausunnot hakemuksesta ja siitä, että työllisyysmäärärahojen kytkemisestä on keskusteltu.

Seuranta ja arviointi

Kokeiluhankkeessa toiminnan seuranta ja kehittävä arviointi on olennainen osa hankeajasta toimintaa. Seuranta- ja arviointitietoa tuotetaan systemaattisesti sisäisenä toimintana sekä ulkoisen arvioinnin avulla koko hankeajaksi. Tuotettua tietoa hyödynnetään hankkeen ohjauksessa ja toimintojen suunnittelussa.

Ohjauksen tueksi määritellään hankkeen käynnistyessä ns. toiminnan tarkistuspisteet eli sisäisten väliarviointien luontevat ajankohdat. Tällaisia ovat käynnistysvaiheen päättäminen, toimintamallin kypsyminen sekä kuntakokeilun päättäminen.

Hankkeen tuotosten, tulosten ja vaikutusten tarkastelussa keskeinen yksikkö on pilottialue ja sillä havaitut työllisyys-, kustannus- ja hyvinvointimuutokset. Asiakastasolla kiinnostavaa on yhdistää tilastollisen seurannan lisäksi laadullista aineistoa kuvaamaan elämänhallinnassa, työllistymisvalmiuksissa ja työttömyysstatuksessa tapahtuneita muutoksia. Organisaatiotasolla olennaista on mm. toimintamallien ja yhteistyöprosessien tarkastelu.

Hanketason tietoja voidaan hyödyntää kaupunkitason työllisyystoimien ja -strategioiden kehittämisessä. Hanketason arvioinnin kautta tuotetaan tietoa myös valtakunnalliselle tasolle muun muassa toimintamallien levittämismahdollisuuksista ja mahdollisista tarpeista lainsäädännön kehittämiseen.

Hankkeen seuranta ja arviointi tulee vastaamaan alueellisten tietotarpeiden lisäksi valtakunnallisen kokeilun vaatimiin tietotarpeisiin.

Resurssit

Kokeilun piiriin kuuluvien asiakkaiden julkisiin työvoimapalveluihin tarvittavasta määrärahasta on keskusteltu Varsinais-Suomen Ely-keskuksen kanssa. Vuoden 2012 osalta julkiset työvoimapalvelut toteutetaan jo sovitun kehyksen puitteissa. Vuoden 2013 osalta tarkentavat neuvottelut käydään hankehakemuksen tultua hyväksytyksi.

Alla työllisyyspoliittinen avustus eriteltynä kululajeittain vuosille 2012-2015.

Kululaji	2012	2013	2014	2015
Kokeilun toteutuksesta vastaavien henkilöiden pakkauskustannukset	90 000	270 000	270 000	270 000
Palveluiden hankinta	50 000	200 000	200 000	200 000
koulutus- ja asiantuntijapalvelut	30 000	80 000	80 000	80 000
muut palveluiden ostot	20 000	120 000	120 000	120 000
Muut kustannukset	35 000	50 000	50 000	50 000
aineet, tarvikkeet, tavarat	20 000	10 000	10 000	10 000
vuokrat	15 000	40 000	40 000	40 000
Kokonaiskustannukset	175 000	520 000	520 000	520 000
Haettava työllisyyspoliittinen avustus	131 250	390 000	390 000	390 000